

Skrivnost belega bivola

svobodna dežela, njeni prebivalci pa so imeli posebno prednost, da so lahko imenovali divje živali tako kot se jim je zdelo. Potem pa so znanstveniki privzdignili svoje dlakocepske obrvi in pričeli razlagati, da los ni severnoameriški los in ameriški bivol ni pravi bivol, mi pa jim lahko vljudno svetujemo, naj skočijo v jezero — ker je ameriško jezero pravo jezero.

KRVAVA ZETEV JE BILA BOGATA

Kljub ogromnemu številu bivolov, ki so se nekoč klatili po ameriškem kontinentu, so te živali izredno hitro izginile. Narava jih je ustvarjala milijon ali še celo več let, Američani pa so potrebovali prav malo časa, da so jih iztrebili. Zanje je bilo važno meso in koža. Samo v eni sezoni, leta 1849, so iz Upper Missourija pripeljali v St. Louis kar 110.000 že ustrojenih bivoljih kož. Tako se je pričel v zgodovini največji pokol živali, ki ni poznal razlike. Svoj višek pa je dosegel v letih 1872, 73 in 74, ko so pobili povprečno vsak dan 5000 živali. Zetev vseh treh let je bila silno bogata — 5 milijonov bivoljih kož. Te živali so kopnele kot sneg v siju opoldanskega sonca. Sklicali so kongres, ki bi to početje prepovedal — vendar iz vsega ni bilo nič. Rezultat — leta 1889 je bilo v celih Združenih državah le še 541 bivolov.

Profesionalni lovci na bivole so bili trdo vzgojen rod in jih nikoli ni nihče prekašal. Takrat je bil zahod še divja, prostrana dežela, kjer so si bili sosedi, kljub temu, da so živeli več sto milj narazen, zelo blizu. Če je hotel biti pravi državljani, je moral ubiti najmanj tisoč bivolov letno — ali pa tisoč Indijancev. Nekaj najboljših lovcev pa se lahko pohvali kar s 5.500 ubitimi živalmi. Nekateri so lovili sami. Tako n. pr. Sam Carr, ki je v enem dnevu ubil in odrl 35 do 40 bivolov.

ENA BELA KOŽA NA PET MILIJONOV

Med vsemi milijoni bivolov, ki so postali žrtve te krvave zgodovine, je bilo samo nekaj belih — albinov, in sicer na vsakih pet milijonov povprečno eden. V vsej veliki »južni čredi«, ki so jo iztrebili v 70 letih so našli samo enega. Ustrelil ga je »prerijski pes« Dave, ki ga je prodal dalje za tisoč dolarjev.

Trgovec s kožami George Bent je najbolje poznal vrednost belega bivola. Zato je bil tudi edini, ki je imel največ oblek iz njegove kože. Vendar vse te »bele« obleke niso bile popolnoma bele. Pri prvi, ki jo je Bent kupil, so bili samo končki grive beli. Bila je od petletne samice. Druga, od triletnega samca, je bila edina med vsemi popolnoma bela. Tretja pa je imela barvo smetane in je bila od tri leta stare samice: četrta je bila svetlo siva, peta svetlo rumena.

Indijanci so mnogo bolj cenili beio bivolo kožo kot beli ljudje. Pripisovali so ji nadnaravno moč. Ena osnovnih človeških lastnosti je oboževanje in malikovanje tistega, kar je redko in zelo nenavadno. Nekoliko čudno se zdi, da bi primitivni Indijanec s svojim močnim nagibom k nenavadnemu, postavil belega bivola tako visoko. Bivol je bil osnovni vir življenja mnogim indijanskim plemenom širom velikega kontinenta. Njegova koža, kosti, griva, mišične kite, kopita in celo možgani — skratka vse je Indijancem služilo za vsakdanjo potrebo. Živali pa so padale in umirale brez prestanka. Ko je indijanski lovec izsledil belega bivola, ga je ubil, odrl, kožo pa je postavil na žrtvenik njegovega plemena ali pa je postala plemenski fetiš. Postala je predmet praznoverja, strahu in pobožnega čaščenja; če pa je bilo potrebno, so jo štčtila življenja vseh članov plemena.

Neki neznani pisatelj je nekoč zapisal: »Beli bivol je tako velika redkost, da mora biti celo Veliki bog presenečen ob njegovem rojstvu.« Toda vsak Indijanec ve, da Veliki bog ni presenečen, marveč sodi, da ina ta celo neko osebno zvezo z rojstvom vsakega belega bivola. Prav zato gledajo Indijanci nanj s takim spoštovanjem.

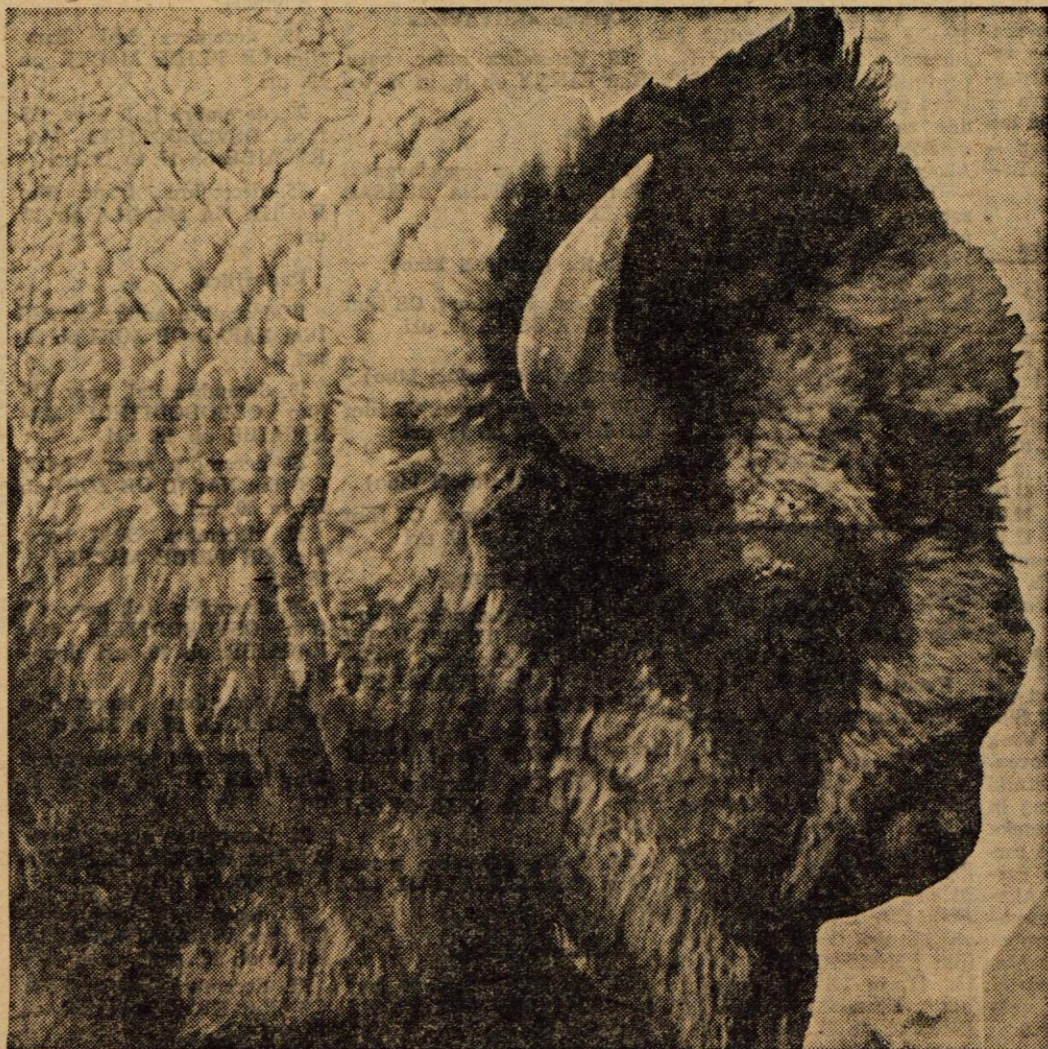
Spoštovani bralci! — Današnja Panorama je v manjšem obsegu zaradi tehničnih težav. — Prosimo za razumevanje.

Včasih so potrebna dolga stoletja, da se rodi beli bivol — albin. V vseh Združenih državah sta danes samo še dva — skromni ostanek tistih davnih dni, ko so preko ravnin grmeli milijoni kopit in ko so Indijanci častili dušo bele prikazni, ki jim je pomenila poseben dar Velikega boga.

Danes sta v Združenih državah dva bela bivola. To je dvatisočkrat več kot bi pričakovali glede na povprečje. Da pa je ta nenavadni pojav še bolj nenavaden, je oče ene teh dveh živali njen lastni brat. Torej oče in sin ali brat in brat, kakor hočete. Zgodba o belem bivolu pa je, ne oziraje se na to nenavadno naključje, še vedno ena najzanimivejših strani v najprejstrem poglavju zgodovine Starega zahoda.

Bivolu bi skoraj lahko rekli narodni simbol Amerike. Nobena druga žival ne vzbuja v tej deželi toliko spoštovanja in želje po pustolovščinah kot ravno on. Nihče točno ne ve, koliko bivolov je živelo na vseh prostranih ameriških prerijah, ko je tja zašel prvi beli človek. Najbolj previdni se ustavljajo pri številu 30 milijonov. Drugim pomeni mejo, število 125 milijonov — skoraj toliko, kolikor šteje danes prebivalstvo v ZDA.

In vendar ameriški bivol ni pravi bivol, pač pa je bizon, ki ga znanstveniki postavljajo v isto vrsto z evropskim. Pravi bivol nima tiste grbe na ramenih, ki jo imata afriški in njemu podobni — azijski. Razlikuje pa se tudi še v drugih stvareh. Beli človek, ki je prvi raziskoval ameriški kontinent, ni bil znanstvenik. Ponosnim živalim prostranih prerij je dal ime »bivoli«. Torej je bivol res že zdavnaj živel in umiral, prav tako kot še danes živi in umira. In tudi izumira. Prvi Evropejci so tudi Indijanca napačno imenovali, ker so menili, da je po poreklu iz Indije in da ni davni prebivalec Starega sveta, ki so ga odkrili, ne da bi se zavedali. In to še niso vse zmotke, ki so jih napravili predniki. Žival, ki so jo imenovali severnoameriški los je pravzaprav pravi los; in gorska koza ni prava koza; prav tako na žalost ne sodi ameriška antilopa v družino pravih antilop. Razlage za vse to so precej zamotane, zato laik sprejme znanstveni izraz, ne da bi o njem posebej razmišljal. Ze od davnih časov je bila to

Beli bivol — samo na glavi ima temno liso

RADIJSKI SPORED

VELJA OD 19. DECEMBRA DO 25. DECEMBRA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.15, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23 in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30.

SOBOTA, 19. decembra

8.05 Vokalni kvintet Niko Stritof ob spremljavi štirih fantov — 8.25 V tričetrtinskem taktu z velikimi zabavnimi orkestri — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Mladi glasbeniki — 9.45 Četrtr ure s hamond orglami — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.25 Domače pesmi in napevi — 12.30 Z domačo glasbo — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Ljubez — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Zbor Primorskih študentov — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Pesmi in plesi iz Jugoslavije — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Kratke scene iz Wagnerjevih oper — 18.45 S knjižnega trga — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Modrostni zob — 21.00 Zaplešite z nami — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Za prijeten konec tedna

NEDELJA — 20. decembra

6.00 Dobro jutro — 6.30 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.35 Iz albuma mladinskih skladb — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 10.00 Se pomnite tovariši — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.40 Nedeljski koncert lahke glasbe — 11.40 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.30 Za našo vas — 13.50 Čez hrib in dol — 14.00 Danes popoldne — 16.00 Humoreska tega tedna — 17.05 Majhen operni koncert — 17.30 Radijska igra — 18.23 Glasba za podvečer — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 20.45 Glasba ne pozna meja — 21.30 Iz slovenske simfonične glasbe — 22.10 Melodije za lahko noč — 23.05 Nočni koncert jugoslovanske glasbe

PONEDELJEK, 21. dec.

8.05 Jutranja glasbena srečanja — 8.55 Za mlade radevedneže — 9.10 Zapojmno in zaplešimo — 9.25 Iz narodne zakladnice — 9.45 Igra pihalna godba — 10.15 Pisani orkestralni intermezzo — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Radijska kmečka univerza — 12.15 Pred domačo hišo — 12.30 Skladbe za virtuozne — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 S poti po Romuniji — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Zborovske skladbe Vinka Vodopivske in Janka Jereba — 16.00

Vsak dan za vas — 17.05 Iz opernega sveta — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Svet tehnike — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Skupni program JRT — 22.10 Nočni akordi — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Jazz orkestri vam igrajo

TOREK, 22. decembra

8.05 Kvintet Borisa Franka in Trio Dorka Skoberneta — 8.25 Od melodije do melodije — 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Drobni odlomki iz oper — 9.45 Zvočne miniature — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Zbor JLA poje partizanske in množične pesmi — 12.30 Iz koncertov in simfonij — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Pet minut za novo pesmico — 15.30 V torek nasvidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Predstavljamo vam jugoslovanske ansamble zabavne glasbe — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Majhen recital pianista Marjana Lipovška — 20.20 Radijska igra — 21.05 V spomin na slavne dni — 22.10 Glasbena medigra — 22.15 Skupni program JRT — 23.05 Pisani zvoki

SREDA — 23. decembra

8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Poje ženski zbor France Prešeren iz Kranja — 9.25 Dopoldanski domači pele-mele — 9.45 Pri domačih in tujih solistih — 10.15 Zabavni zvoki — 10.45 Clovek in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Beneški fantje in ansambel orglic Miška Hočevarja — 12.30 Iz oper maestra Verdija — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci pri nas in po svetu — 15.30 Slovenske narodne — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Slovenski reproduktivni umetniki — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Iz fonoteke radia Koper — 18.45 Naš razgovor — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Poje Akademski zbor Branko Krsmanovič — 20.20 Igra ansambel Jožeta Kampiča — 20.40 Mesec — opera — 22.10 Godalni zbori — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Jazz s plošč

ČETRTEK — 24. decembra

8.05 Jutranji zabavni zvoki — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Glasbeni vedež — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Radijska kmečka univerza — 12.15 Na kmečki peči — 12.30 Slike z razstave — 13.30 Priporočajo vam — 14.04 Naši solisti v popularnih operah — 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Igra pihalna godba Ljudske milice — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Turistična oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Odkočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtrkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 21.40 Glasbeni nokturmo — 22.10 S popevkami po svetu — 23.05 Večer Haendlove in Bachove glasbe

PETEK — 25. decembra

8.05 Mala parada orkestralne glasbe — 8.35 Za vsakogar nekaj — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Igra Pihalna godba Walter Schacht — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Komorni zbor RIV Ljubljana — 10.35 Novost na knjižni polici — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Domače viže in napevi — 12.30 Iz oper starih mojstrov — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 14.35 Variacije na temo iz Eroice — 15.05 Napotki za turiste — 15.30 Poje zbor Tridentskih alpinistov — 15.45 Novo v znanosti — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Zvočni mozaik — 20.30 Tedenski zunanjepolitični pregled — 20.40 Vloga zbora v evropski glasbi — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Za ljubitelje jaza — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Iz sodobne skandinavske glasbene kulture

K I N O

Kranj »CENTER«

19. decembra jug. nemški barv. film VINETOU — I. DEL ob 16., 18. in 20. uri, premiera amer. barv. filma DR. JERRYJA ČAROBNI NAPOJ ob 22. uri
20. decembra japonski film PILOTI SAMOMORILCI ob 10. uri, amer. barv. film DR. JERRYJA ČAROBNI NAPOJ ob 13. uri, jug. nem. barv. film VINNETOU I. DEL ob 15., 17. in 19. uri, premiera jug. filma NIKOLETINA BURSAC ob 21. uri

21. decembra ital. barv. CS film RIMSKE DEVICE ob 16., 18. in 20. uri

22. decembra ital. barv. CS film RIMSKE DEVICE ob 16., 18. in 20. uri

23. decembra amer. barv. film DR. JERRYJA ČAROBNI NAPOJ ob 16., 18. in 20. uri

Kranj »STORŽIČ«

19. decembra amer. barv. CS film STRELI POPOLDNE ob 16. in 18. uri, premiera jap. barv. filma CESARICA JANG KWEI FEI ob 20. uri, premiera ital. barv. CS filma RIMSKE DEVICE ob 22. uri

20. decembra amer. barv. risani film TOM KOT ROBINSON ob 10. uri, amer. barv. CS film STRELI POPOLDNE ob 14., 16., 18. in 20. uri

21. decembra jugoslovanski film NIKOLETINA BURSAC ob 16., 18. in 20. uri

22. decembra jugoslovanski film NIKOLETINA BURSAC ob 16., 18. in 20. uri

23. decembra jugoslovanski film NIKOLETINA BURSAC ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče »SVOBODA«

19. decembra amer. barv. CS film STRELI POPOLDNE ob 20. uri

23. decembra ital. barvni film RIMSKE DEVICE ob 19. uri

Cerklje »KRVAVEC«

20. decembra amer. barv. film FANNY ob 16. in 19. uri

Kropa

19. decembra jugoslovanski film NIKOLETINA BURSAC ob 20. uri

Goriče (potujoči kino)

19. decembra amer. CS film LJUBIVA SE ob 19. uri

Predoslje (potujoči kino)

20. decembra amer. CS film LJUBIVA SE ob 15. uri

Preddvor (Potujoči kino)

20. decembra amer. CS film LJUBIVA SE ob 19. uri

Jesenice »RADIO«

17. do 18. decembra jugoslovanski film IZ OČI V OČI 19. do 20. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI

21. decembra špan. barv. film CARMEN IZ GRANADE
22. do 23. decembra jug. barv. VV film POT OKOLI SVETA

24. do 25. decembra amer. barv. film DOŽIVLJAJI LE. DA

Jesenice »PLAVZ«

19. do 20. decembra jug. barv. VV film POT OKOLI SVETA

21. do 22. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI

24. do 25. decembra jugoslovanski film IZ OČI V OČI

Zirovnica

19. decembra franc. film IGRA RESNICE

20. decembra franc. ital. barv. CS film MISTERIJE PARIZA

23. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI

Dovje-Mojstrana

19. decembra franc. ital. barv. CS film MISTERIJE PARIZA

20. decembra franc. CS film IGRA RESNICE

24. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI

Koroška Bela

23. decembra jugoslovanski film IZ OČI V OČI

25. decembra jugoslovanski barv. VV film POT OKOLI SVETA

Kranjska gora

19. decembra franc. ital. barv. film KAPETAN FRACASSE

20. decembra jugoslovanski film IZ OČI V OČI

24. decembra jugoslovanski film POT OKOLI SVETA

Podnart

19. decembra češki barv. film CE PRIDE MACEK ob 19. uri

20. decembra ital. barv. CS film OSVOBODITELJ MARACAIBE ob 17. in 19. uri

25. decembra franc. film RACIJA NA MAMILA ob 19. uri

Radovljica

19. decembra amer. barv. CS film NAPAD OB ZORI ob 20. uri

19. decembra ital. barv. CS film OSVOBODITELJ MARACAIBE ob 18. uri

20. decembra amer. barv. CS film NAPAD OB ZORI ob 16. in 20. uri

20. decembra češki barv. film CE PRIDE MACEK ob 18. uri

20. decembra ital. barv. CS film OSVOBODITELJ MARACAIBE ob 10. uri dopoldan

22. decembra amer. film URAGAN ob 18. in 20. uri

23. decembra jugoslovanski film KMETJE ob 18. in 20. uri

24. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI ob 20. uri

25. decembra amer. barv. CS film VPRASAJ KATEROKOLI ob 18. uri

25. decembra amer. barv. CS film KRIK STRAHU ob 20. uri

»Skoro ne verujem, Mrs. Milton, da bi se prav posebno zanimal za to, kje bivate,« je menila utrujeno Mary. »Ne zamerite mi, če vas prosim, da bi se ne zadrževali predolgo. Danes sem doživela že dovolj razburjenja in nisem posebno razpoložena za to, da bi se pogovarjala o Mr. Meistru, ali o vašem možu, ali sploh o komurkoli drugem.«

Toda Core Ann se ni dalo tako hitro spraviti v zadrego.

»Ko bo enkrat vsa skrb mimo, domnevam, da boste delali v Meistrovi hiši dostikrat do poznega večera,« je dejala. »Morda bi vam bilo prav, če bi imeli moj naslov?«

»Čemu neki?« je začela Mary.

»Čemu neki?« je ponovila Cora. »Mislim, da živimo v dobi svobode in edini prostor, kjer še lahko vidite čuvarice dostojnosti, je muzej. Jaz bi rada, da se povežete z menoj... če bi se kaj pripetilo. Živelo je neko dekle... toda menim, da vam ni kaj dosti za to, da bi poslušali zastrašujoče primere. Prosila bi vas le še eno. Nikar ne izdajte dragemu Mauriceu, da je Carovnikova žena spet v Londonu.«

Mary je zadnji del govora komaj še poslušala, vstala je in z nedvoumno kretnjo odprla vrata. »To pomeni, da naj grem?« je dejala Cora z dobrohotnim smehljajem. »Ne zamerim vam, mala. Mislim, da ne bi ravnala nič drugače, če bi me kaka ženska nadlegovala s čenčami o angelih varuhih.«

»Nobenega varuštva ne potrebujem! Imam dosti prijateljev...« Umolknila je. Dosti prijatelj? V vsem Londonu, v vsej deželi ni imela nikogar, ki bi mu mogla potožiti svoje skrbi, razen — Alanu Wemburyju. In Maurice? Čemu

Slišal je, kako je od jeze zaškrtala z zobmi. Artur Milton je posebno rad jezil svojo lepo ženo.

»Vedeti hočem, kakšen si sedaj!« je vzkliknila. Nenadoma je zaslišal šum, kakor da se je nekaj sprožilo in svetel žarek svetlobe je osvetlil njegov obraz.

»Znorela si,« se je zadržal nanjo in ji zbil žepno svetilko iz roke. »Če vidiš ti, vidijo lahko tudi drugi!«

»Upam, da bodo tega zelo veseli,« je šepetala, kajti videla je obraz, ki je bil od čela do brade pokrit s črno svileno krinko, iz katere je gledalo nanjo dvoje bleščečih se oči.

»Ali si prejela moje pismo?« je vprašal.

»Da — saj misliš na kode?, ne? Mislim, da časopisi ne priobčujejo sporočil v šifrah?«

Ni ji odgovoril, medtem ko je njena roka segla v ročno torbico. Ovojnicá, ki jo je imela v torbici, je izginila. Lahno je kriknila.

»Kaj pa se je zgodilo?« je vprašal in ko mu je povedala, da nima več kuverte s kodejem, ji je dejal: »Cora, strašna gos si! Gotovo si jo izgubila v stanovanju Lenleyeve. Takoj pojdi nazaj in jo prinesi!«

Cora je odhitela nazaj po stopnicah in potrkala na duri — Mary je odprla, ne da bi ji bilo treba dolgo čakati. »Vrnila sem se,« je dejala Cora vsa brez sapa. »Nekje sem izgubila pismo. Pravkar sem ga pogrešila.«

Mary je šla z njo v sobo in skupaj sta pregledali stanovanje. Preiskali sta vse kote, privzdigili vse preproge in zavese, pisma pa ni bilo nikjer.

»Moral ste ga izgubiti kje drugje,« je dejala Mary.

Mesec dni nato je sedela Mary Lenley v mar. momati dvorani glavnega sodišča in čakala s prekrizanimi rokami in resnega obraza na razsodbo porotnikov. Šla je k sodni razpravi in poslušala začetek izpovedi prič. Toda pogled na postavo na zatožni klopi je bil več kot je mogla prenesti, zato je zapustila dvorano, da bi s fatalistično vdanostjo počakala trenutka, ko se bo zaprl zastor.

Vrata v razpravno dvorano so se odprla in Alan Wembury je prišel iz nje. Počasi je korakal proti njej.

»Ali — je konec?« je vprašala hripavo.

Wembury je odkimal. »Mislim, da bo v kratkem tako daleč,« je dejal mirno. Bil je bled in prepaden kot da vso noč ni spal: oči so bile globoko udrte in obraz je kazal, da je hudo pretresen.

»Tako žal mi je, Alan!« Stegnila je roko in se rahlo dotaknila njegove. Ta dotik njene roke mu je skoro izvil solze v oči.

»Ne morete si misliti, Mary, kako mi je! Pri vsem pa je najslabše to, da se ravno meni prisoja vsa čast in zasluga za aretacijo — včeraj sem od komisarja prejel pismo, v katerem mi čestita!«

Komaj zaznaven nasmeh je preletel njegov obraz. Tako je, da je v vsaki tragediji tudi košček groteskne komedije. V tem primeru je bila to nezaželena počastitev, ki jo je sprejel skromni policijski uradnik.

14

Čarovnik

je dvomila o Meistru? Zadnje dni je nastopila v njenih odnošajih nenadna sprememba. Nič več ni bil tisto naravno zatočišče in svetovalec, kamor bi se lahko zatekla v sili.

Cora Ann jo je opazovala od vrat. Ostre oči so, kot se je zdelo, brale najgloblje Maryine misli.

»Wembury je poštenjak! Upam, da se ne jezite nanj, ker je prijel vašega brata?«

Mary se je z dolgočasno kretnjo obrnila stran od nje, kajti bila je že prav na koncu s svojo potrpežljivostjo. Ko se je spet okrenila k vratom, je obiskovalka izginila. Sedla je za mizo, kjer je še dolgo skušala pojasniti vzrok obiska Core Ann. Če bi ženski sledila, bi ga bila morda izvedela.

Cora Ann je hitela v temno, zapuščeno ulico, toda komaj je napravila nekaj korakov, se je poleg nje pojavil možki, kakor da se je izvil iz teme. Tako nepričakovano in brez šuma se je to zgodilo, da se je vsa prestrašena umaknila za korak.

»Ah, kako si me prestrašil!« je dejala brez sapa.

»Si govorila z dekletom?«

»Da, Artur — njen glas je zvenel ubito in razburjeno — zakaj ostajaš tu? Ali ne veš, ti bedak, kakšna nevarnost...«

Zaslišala je tih, zaničljiv smeh.

»Cora Ann, preveč govoriš!« je dejal ravnodušno. »Sicer pa sem te danes popoldne videl.«

»Videl si me?« je vprašala začudeno. »Kje pa si bil?« Potem pa je nenadoma nadaljevala. »Artur, kako pa naj te spoznam, če te kdaj srečam? Ne morem se otresti pošastnega občutka, da si vedno nekje okrog mene. Neprertrgoma strmim v oči mimoidočih ljudi — še prijeli me bodo, ker sem preveč vsiljiva.«

Spet se je zasmeljal. »Moja lastna zvesta žena me bo pa menda vendar poznala?« je dejal ironično. »Oči ljubezni vidijo skozi vsako preobleko.«

Ženska je bila tako razburjena, da se ji je smilila.

»Ali je bil denar v njem?«

»Denar? Nel!« je odvrnila Cora nestrpno. »Ah, če bi bil samo denar, bi mi bilo vseeno!« Vsa iz sebe se je ozirala po sobi.

»Dobro vem, da sem ga imela pri sebi, kò sem prišla sem.«

»Morda pa ste ga pustili doma?« je menila Mary, toda Cora Ann je zmajala z glavo, ko pa sta še enkrat temeljito preiskali vse stanovanje, je nazadnje le začela tudi sama dvomiti, ali je vzela pismo s seboj, ko je odšla iz svojega stanovanja.

Mary je zaprla za njo vrata in se čutila nekoliko olajšano. Brez misli je šla nazaj k mizi in sedla. Čaj se je ohladil in je imel grenak okus. Odprla je miznico, kjer so ležale žličke za čaj in je začudena zrla v predal. Pismo, ki sta ga iskali, je ležalo na kupu žlic in vilic. Na ovitku je bil samo napis »Cora Ann«, brez kakega drugega naslova. Morda je bil pa naslov v notranjosti? Po kratkem obotavljanju je potegnila iz ovitka 4-oglato belo karto, ki je bila pokrita z mikroskopičnimi majhnimi skupinami črk in števil. Brez kake posebne bistroumnosti se je dalo spoznati, da je imela pred seboj tajni kode. Če pa bi bila v teh stvareh bolj izvedena, bi takoj spoznala, kako spretno je bil sestavljen.

Vtaknila je karto spet nazaj, položila ovitek v predal in čakala, če se bo ženska spet vrnila. Lahko je bilo razložiti, kaj se je zgodilo. Ko je ženska potegnila iz ročne torbice robec, je moralo pismo zdrkniti v napol odprto miznico. Ženska pa je miznico, ki se je prav lahko odpirala in zapirala, podzavestno zaprla, ne da bi kaj opazila.

Ko se je Mary odpravljala k počitku, je vzela pismo v spalnico in ga zaprla v predal toaletne mizice, kjer je hranila tudi nekaj dragotin, in je potem nanj popolnoma pozabila.

»Kode je razlaga šifer tajne pisave (op. prev.)

Usedel se je zraven nje in jo poskušal tolažiti. Čeprav so bili njegovi poskusi nekoliko okorni, je vseeno razumela njegova čustva. Kmalu se je pridružil tudi Maurice Meister, kakor vedno oblečen brez hibe. Njegov cilindar se je svetil bolj kot kdaj prej in njegove gamaše so bile bele kot novozapadli sneg. Clovek bi mislil, da se vrača s kake poročne svečanosti, če ne bi kazal preveč resnega izraza na obrazu.

»Sodnik ravnokar bere utemeljitev,« je dejal. »Ali ne bi hoteli še nekoliko v dvorano, Wembury, da bi nam potem poročali o zaključku procesa?«

Alan je takoj razumel namen Meistra, ki je hotel ostati sam z Mary in ga zato pošiljal v dvorano.

»Tu gre eden najbolj sposobnih mladih mož,« je menil Meister, ko je izginila širokopleča detektivova postava za vrati. »Brez vesti, toda vsi policijski uradniki so brez vesti. Stremuh, toda vsi policijski uradniki so častihlepni.«

»Meni se ni nikoli zdelo, da je Alan brez vesti, je ugovarjala Mary.

Maurice Meister se je nasmehnil.

»Morda sem uporabil nekoliko preveč krepak izraz,« je dejal brezskrbno. »Vsekakor je moral storiti svojo dolžnost in reči moram, da je bilo zelo spretno, kako je Johnnyja zvalil v past.«

»Spretno? Past?« Pogledala ga je z nagubančenim čelom. »O tem v izjavah prič niso dovolili govoriti. Nič, ljuba moja, kar bi utegnlo škodovati policijskemu aparatu, ne pride v javnost,« je s pomenljivim nasmehom nadaljeval Maurice Meister. »Toda jaz poznam notranjo zgodbo teh zadev in vem, da je bil Wembury Johnnyju od začetka na sledi. Zaradi tega je tudi prišel v Lenley-Court.«

Začudena je strmela vanj.

»Ali ste prepričani o tem?« Mislija sem...«

Prvi, ki so skušali onegaviti z Luno in ki so s tem položili temelje sodobnim vesoljskim frčanjem, so bili občani slavnega imena — Butalci. Dogodek, ki se je pripetil v njihovem slavnem mestu, imenovanem Butale, smemo opravičeno šteti za pričetek vseh pričetkov človekovega poseganja k naši najbližji sosedu v vesolju, k botri Lunu in kot tak vsekakor zasluži, da ga ovekoveči zgodovinarjevo škripajoče pero.

Bila je jasna noč in luna se je vozila po nebu. Butalec se je napil vina in je žejen vode zajadril k vodnjaku. Pa se je nagnil nad odprtino, da se napije, kar nenadoma ostrmi: s čiste gladine se mu reži lunino kozavo lice. Butalcu postane vroče, kolena se mu pošibijo; komaj, ko-

Rečeno, storjeno! Navežejo Butalci kavelj na vrh in ga spuste v vodo, grebejo z njim po kamnitem dnu, da bi se za luno zataknil in nato — horuk! Pa se je kavelj res zataknil v razpoki med dvema opekama. So veselo zavpili Butalci: »**Jo že imamo zahakljano, ljudje! Pošteno v dlani pijunimo in jo izvlecimo, luno prekvaio!**«

Reševalci si niso dali dvakrat reči. Urne njihove roke so krepko prijele in potegnile: horuk, horuk, horuk! Pa je popustila opeka, izmuznil se je kavelj iz razpoke, šinil kot strela iz vode, Butalci pa cmok na hrbet, kakor so bili dolgi in široki! In so se v tem trenutku razlezli oblaki in je skozi nje poredno pokukala luna. Zadovoljni so se pobirali Butalci s

Rojstvo astronomije

maj je zmožgal, da se je opotekel do bližnjega telefona in javil neverjetno novico: luna da je padla v vodnjak in zdaj sije iz vode!

Butalci so pridrveli in se prepričali na lastne oči in očala: Zemljin zvesti satelit leži v vodnjaku in blešči skozi vodol! Nak, ni ga bilo med prisotnimi, ki bi ob tem pogledu ohranil suhe hlače in mirno srce, kajti ko so se ozrli v nebo, ni bilo lune nikjer tam gori, so jo bili zakrili temni oblaki...

Pa se je oglasila v Butalcih skrb, kaj bo, če ostane svet brez lune! Cestna razsvetljava v komuni butalski je bila od nje krvavo odvisna, zakaj butalske ceste so vam razsvetljene le takrat, kadar ni oblačno in sije luna! So staknili Butalci kosmate glave, ki jih zaradi imenitno razvitih servisnih in obrtnih dejavnosti že leto in pol nista povohala ne frizerjev glavnik ne brivčev čopič: treba je kavlja in močne vrvi, da se luna iz vode potegne in nazaj na nebo obesil!

tal: »Pa smo jo spravili nazaj na nebo, nesramnico! Rešeno je vprašanje cestne razsvetljave in so rešeni težki milijoni, ki bi jih morala občina odrediti za lampe in neon, če bi se nesrečna luna razmočila in ugasnila v vodi!«

Pa so šli pogledat še v vodnjak in res ni bilo v njem več videti lune, kajti je bila voda od kavlja vsa kalna in razburkana. In so se dokončno pomirjeni vrnili v svoje bloke in dvojčke, občinska skupščina pa je na svojem prvem zasedanju sprejela odlok, da se da vodnjak pokriti — za vsak slučaj! Butalske cene namreč kar naprej rastejo in mimogrede se lahko čez noč zgodi, da se pridrvijo do neba ter sklatijo večno popotnico zopet na tla...

Taki so torej začetki človekovega bezanja v nebo in nikar mi zdaj več ne mislite, da so bili pri vsej reči zraven prvi Rusi in Američani! Dajmo čast, komur žali!

ČUK V TRANZISTORJU

Prehlad, nahod, kašelj...

Nestalno vreme z različnimi temperaturnimi razlikami je vzrok v zadnjem času množičnim primerom rahlih obolenj, kakor npr. prehladov, kašlja, nahoda itd. Zaradi tega imajo ambulante ogromno dela in bodo verjetno ob koncu leta dosegle plan, kar se tiče izdaje aspirinov, piramidonov, Hofmannovih kapljic, vate itd.

Kljub temu, da vsak kašelj, nahod lahko »mimogrede« ob štampeljčku preboliš, se pa najdejo nekateri, ki zaradi kašlja letajo od zdravnika do zdravnika, ga izbirajo, ga iščejo toliko časa, dokler ne najdejo takega dohtarčka, da jih že zaradi ljubelega miru pripozna za bolnika in jih »vrže« v bolniški stalež.

Kljub temu, da je veliko onih, ki sta jim besedi bolniški stalež neznan, ker jih je mati narava obdarila pač s tako močnim virusom zdravlja, da si lahko vsako bolezen pozdravijo brez zdravniške pomoči s kamelicami, z janežem, gorskim mahom, imamo pa nekatere državljane, ki se vedno nahajajo v »kronično bolniškem staležu«. Oni se spoznajo prav dobro na zapleteno mrežo zdravniških pregledov, komisij in zvez ter potujejo v bolnico in iz bolnice, iz okrevališča v okrevališče, kot kronični okrevanci, ki ne bodo nikoli okrevali. Za to kronično bolezen je treba imeti precej volje in veselja, treba se je prebijati skozi številne ordinacije, slačenja, oblačenja, prisluškovanja, puščanja in prelivanja krvi, urina, predno se pride h končnemu cilju, to je — do okrevališča.

Tudi jaz sem se že nekajkrat nahajal v bolniškem staležu, ker sem imel izredno srečo, sem se lahko zdravil doma. Dobil sem specialne kapljice, ki so bile zelo dobre. Če sem jih popil 3 žličke, je kašelj takoj izginil. Ko sem si namazal hrbet, je iščias takoj ponehal. In ko sem s preostalo količino zdravil očistil žlico, vilice in nož, pa so se svetili kot sonce. Pa naj še kdo reče, da tud' arcnije niso za vse

Grega

Skrivnost belega bivola

(Nadaljevanje s 1. str.)

Nekatera plemena celo verujejo, da prihaja beli bivol iz daljnega severa — tradicionalnega mesta, od koder izhajajo vsi njegovi čisto normalni bratje — iz globokega podzemlja.

OBREDNA SVEČANOST

Indijansko pleme Cheyenni zelo redko uporabljajo kožo belega bivola. Služi jim le kot religiozni žrtvenik Soncu ali Hiamawihio — Veliki

sili. Nekoč je bil nekdo priča temu obredu. V taborišče plemena Cheyenna je prišel ravno v trenutku, ko se mu je z druge strani bližal mož na konju. Nosil je kožo belega bivola. Ubil ga je sam. Jahal je prav v sredo taborišča, zlezel s konja in ga dostojanstveno prijel za uздо ter čakal. S seboj ni prinašal mesa ubite živali, ker se to ne sme pojesti. Mora ga pustiti na mestu, kjer je bivol izdihnil, ker bi sicer nobena žival več ne prišla tja.

Ko so Indijanci videli, kaj je lovec prinesel, so pričeli pogledovati okrog sebe in iskati nekoga, ki bi bil vreden sneti kožo s konjskega hrbita, in sicer čisto po predpisanem obredu. To bi lahko napravil samo mož, ki je v bitki porinil

sovražnika z njegovega konja. Kmalu so ga našli. To je bil Indijanec Leva roka. Stal je poleg konja in pripovedoval ljudem o svojem junškem dejanju, s katerim si je zaslužil obredno slovesnost. Bil je tipični indijanski govornik. Pripovedoval je o bojevniku iz plemena Ute, ki je jezdil proti njemu. On pa se je skrtil za drevo, dokler ni bil sovražnik že čisto blizu. Sele takrat je planil nanj, ga potegnil s konja in ga ubil z nožem.

Ko je končal svojo zgodbo, se je s palico dotaknil kože, jo snel s konja ter jo položil poleg sebe na zemljo, kjer je ostala ves dan.

Konec prihodnjic
TONČI JALEN

Televizija

SOBOTA — 19. decembra

RTV Zagreb — 17.40 Tisti, ki jih ne vidimo — lutkovna igra — 18.05 Glasbeni odmevi — RTV Ljubljana — 18.25 Napoved in TV obzornik — RTV Zagreb — 18.45 Vrnitev — TV igra — RTV Ljubljana — 19.30 Vsako soboto — 19.45 Cik-cak — RTV Beograd — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Glasbeni trenutek — RTV Ljubljana — 20.40 Sprehod skozi čas — RTV Beograd — 21.10 Veseli garnizon — RTV Ljubljana — 22.10 Dick Powell vam predstavlja — 23.00 TV obzornik

NEDELJA — 20. decembra

RTV Ljubljana — 9.30 Gozdni čuvaji — serijski film — RTV Zagreb — 10.00 Kmetijska oddaja — 13.15 Prenos športnega dogodka — RTV Ljubljana — 16.00 70.000 naročnik — nagradno žrebanje z zabavnim programom — 17.45 Neapelj proti vsem — 19.00 87. policijska postaja — RTV Beograd — 20.00 TV dnevnik — 20.45 Da ali ne — quiz — Poročila

PONEDELJEK — 21. dec.

RTV Ljubljana — 11.40 TV v šoli — 15.20 Ponovitev — 16.40 Ruščina na TV — 17.10 Angleščina na TV — RTV Beograd — 17.40 Francozi pri vas doma — 18.10 Risanke — RTV Ljubljana 18.25 Napo-

ved in TV obzornik — 18.45 Kuharski nasveti — RTV Beograd — 19.15 Tedenski športni pregled — RTV Ljubljana — 19.45 Nagrade TV naročnikom — RTV Beograd — 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.30 Moments musicus — RTV Zagreb — 20.40 Gospod Fulir — TV drama — RTV Ljubljana 21.40 Balet Marthe Graham — 22.10 Naš teleobjektiv — 22.25 TV obzornik

TOREK — 22. decembra

Ni sporeda!

SREDA — 23. decembra

RTV Zagreb — 17.10 Učimo se angleščine — RTV Ljubljana — 17.40 Filmj za otroke — RTV Beograd — 18.00 Slike sveta — RTV Ljubljana —

18.25 Napoved in TV obzornik — 18.45 S kamero po Aziji — RTV Zagreb 19.10 Glasbene marginalije — RTV Ljubljana — 19.45 Cik-cak — RTV Beograd — 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana — 20.30 Lirika — 20.40 Deset zadetkov — 21.40 Kulturna tribuna — 22.10 TV obzornik

ČETRTEK — 24. decembra

RTV Zagreb — 10.00 TV v šoli — RTV Beograd — 11.00 Francozi pri vas doma — RTV Ljubljana — 16.40 Ruščina na TV — 17.10 Angleščina na TV — RTV Zagreb — 17.40 Mendov spored — RTV Ljubljana — 18.25 Napoved in TV obzornik — RTV Zagreb — 18.45 Reportaža — RTV Beograd —

19.15 Melodija za eno kameron — 19.45 Kaleidoskop — RTV Beograd — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Narodna glasba — RTV Zagreb — 20.40 Odprto v četrtek — RTV Ljubljana — 21.30 TV obzornik

PETEK — 25. decembra

RTV Zagreb 17.10 Učimo se angleščine — 17.40 TV v šoli — 18.10 Skrinjica, ki pripoveduje — RTV Ljubljana — 18.25 Napoved in TV obzornik — 18.45 TV tribuna — 19.15 Gorenjske razglednice — 19.45 TV akcija — RTV Beograd — 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana — 20.30 Lja vam predstavlja — 21.00 Kako vzgajati — 22.50 TV obzornik